

mern og Hølfsten end til de danske Cementfabrikker, det turde for dem — siger jeg — være et Moment, som kunde gøre, at de gif med til at lægge Told paa Indførelsen af Cement, blot en Told, som ophæver den Ubillighed, som ligger i Forholdene.

Min næste Bemærkning skal være rettet paa Vædringsforslagene Nr. 16—18, Positionerne 71—72, om Mursten og Teglsten. Der taler jeg som Fagmand; jeg tør maatte forudskikke den Bemærkning, at jeg taler uden al egen Interesse. Som den højtærede Finansminister oplyste i Gaar, kan en Told paa Mursten ikke ramme besklyttende for Murstenindustrien paa sjernerne Maal fra de udenlandske Fabrikker; mit Teglværk ligger midt i Sjælland og er ikke Genstand for nogen som helst Besklyttelse, selv om man lægger dobbelt saa høj Told paa Indførelsen af Mursten som den, der er Tale om i Forslaget. Som jeg allerede har sagt ved Omtalet af Cement, har Sverige en overordentlig gunstig Vermark. Sverige har dertil den billigere Arbejdskraft. Det er jo noget, som de Herrer Landbrugere, der indføre svensk Arbejdskraft her til Landet, vide, at den svenske Arbejdskraft, der allerede er billig her, endnu er billigere hjemme hos dem selv i Sverige, og dette er en meget betydelig Faktor i Arbejdet paa Teglværker, hvor Arbejdet er det dyreste af de Produkter, der anvendes. Endvidere har Sverige Kul-toldfrihed; selv om vi saa det, hvad der ingenlunde er sikkert, men maatte snarere usikkert, har Sverige i alle Tilfælde i dette Øjeblik et Forspring. Naar man saa nøje, som man kan, regner ud, hvad dette Forspring vil sige i Penge, finder jeg, at det kan anslaaes til op imod 2 Kroner pr. 1,000 Mursten, og det svarer omtrent til den Toldafgift, som af Regeringen er foreslaaet, nemlig  $\frac{1}{20}$  Dre pr. Bund. Nu ville de Herrer naturligvis straks sige, at Følgen er altsaa den, at vi i Danmark skulle betale Mursten med 2 Kroner mere pr. Tusinde. Jeg vil dertil svare med den højtærede Finansminister fra i Gaar, at det er ikke en nødvendig Følge, det er snarere en højst usandsynlig Følge. Der maa gøres den Indrømmelse, at hvis der lægges en Murstenstold paa i denne Vinter, vil muligvis i Løbet af Forsommeren eller maatte i hele denne Sommer Murstensprisen i Kjøbenhavn, men kun i Kjøbenhavn, rejse sig med det samme Beløb, som Tolden vilde andrage. Men i Løbet af det næste Aar vil der i Danmark være frembragt saa meget af Teglværker, at det vil dække det Forbrug, der vilde komme til at savnes, dersom man overhovedet kunde gaa til en prohibitiv Toldafgift

overfor Sverige; men selv om det altsaa er forudsat, at Mursten i Kjøbenhavn ville fordyres med 2 Kr. pr. Tusinde, skal jeg ved et lille Regnestykke vise de Herrer, at det har i Virkeligheden intet at betyde. Man maa ikke se bort fra, at denne Fordyrelse, som jeg bestemt hævdede, kun vil eksistere et eneste Aar. Vi kunne anslaa det Antal Mursten, som bruges i en almindelig Arbejdslejlighed i Kjøbenhavn — jeg maa her parentetisk indskyde, at der selvfølgelig slet ikke kan være Tale om at se hen til de dyre, de kostbare Lejligheder i Kjøbenhavn, men de smaa Toværelseslejligheder, som lejes ud for et Beløb af 14—15 Kroner om Maanedens, 150—180 Kroner om Aaret — det Antal Mursten, som medgaar til en saadan Lejlighed, er efter den nøjagtigste Beregning 10,000 Sten. Hvis der altsaa sker en Fordyrelse af 2 Kroner pr. 1,000 Mursten, saa vil det medføre en Fordyrelse af Byggebeløbet af 20 Kroner,  $10 \times 2$  Kroner, og Renten af 20 Kroner til 5 pCt. er 1 Krone. Hvis man altsaa lægger denne ene Krone til det Lejebeløb, som Arbejderne i Kjøbenhavn i Forvejen betale, saa saa vi det højeste Tal, der vil blive svaret i Tillæg under de allervanskeligste Vilkaar paa Grund af den foreslaaede Murstenstold. Og hvad vil saa den samme Fordyrelse sige, naar vi se den fra en anden Side? Det vil sige et forøget Arbejde og Fortjeneste i Danmark, og det er der vel ingen af de Herrer, der har særlig Anledning til at modsætte sig. Hvis man kan gaa ud fra, at der indføres 20 Millioner Sten om Aaret — der er indført mere, og der er indført mindre, jeg tager det som Middeltal — og hvis der, som jeg tør hævde, til Produktionen af 1 Mill. Sten bruges 10 Mand om Aaret, saa vil der til Fabrikationen i Danmark af de 20 Millioner Sten, som komme til at mangle, naar man lukker for Indførelsen fra Sverige, medgaa 200 Mand, og sætte vi deres Arbejdsfortjeneste, som den gennemsnitlig er i Danmark, til 500 Kr. om Aaret, alt medregnet, saa vil det, som de Herrer ville se, blive en ganske alvorlig Forøgelse af den danske Nationalformue. De 200 Arbejdere, som ville vindes for det danske Arbejde, kunne jo antages at være Familiefædre, det ere Teglværksarbejdere i Reglen allerede af den simple Grund, at Teglværksarbejde lønnes usforholdsmæssig godt i Sammenligning med Agerbruget i Danmark. Hvis disse samme 200 Arbejdere altsaa repræsenterer Familiefædre, saa vil det sige det samme som, at de repræsenterede et Antal af 1000 Personer, hvis vi sætte Familien til et Antal af 5, som er den gennemsnitlige Be-